ईस्यमनिलं जयेत् । वर्णं वर्णेन च जयेत्तृतीयस्तु प्रयोजितः । चतुर्थपञ्चमौ दृष्टौ स्नेहयेतां रसाङ्गजौ । षष्ठो मांसं स्नेहयति सप्तमो मेद एव च । अष्टमो नवमश्चापि मज्जानञ्च यथाक्रमम् । यथाक्रममिति वचनादष्टमोऽस्थि स्नेहयेत् । "एवं शुक्रगतान् दोषान् द्विगुणः साधु साधयेत् ।" अष्टाहादिवसावधिकवस्तिक्रमः "अष्टाहाष्टाहमाहिनाद् यो ना विधेयते । स कुञ्जरबलोऽत्यन्त जवतुल्योऽमरप्रभः । कृशाय बहुवाताय स्नेहवस्तिं दिने दिने । दद्याद्दैवाद्यथान्येषामन्यावाधभयात् सप्तहात् । स्नेहोऽल्पमात्रो कृशार्थां दीर्घकालमनन्तरः ।" अनन्तरः अबाधः । "तथा निरूहः स्निग्धानामल्पमात्रः प्रशस्यते । अथ वा यस्य सत्कालं स्नेहो निर्याति केवलः । तस्याल्पतरो देयो न हि स्निग्धेऽवतिष्ठते ।" अवतिष्ठते दृष्टः स्नेह इति शेषः "अनुवस्य मलोन्मिश्रः स्नेहो नैति यदा पुनः । तदाकृष्टवदनाध्माने मूलं स्वादस्य जायते । पक्वाशये गुरुत्वञ्च तत्र दद्यान्निरूहणम् । तीक्ष्णं तीक्ष्णौषधैर्युक्तं फलवर्त्तिमथापि वा । यथाहलोमनो वायुर्मलः स्नेहेन जायते । तथा विरेचनं दद्यात्तीक्ष्णं नस्यञ्च प्रशस्यते । यस्य नोपद्रवं कुर्यात् स्नेहवर्त्तिरनिःसृता । सर्वोऽस्यो व्याहतो रौक्ष्यादुपेक्ष्यः स विजानता । अनायातस्तु घोरान्त्रे स्नेहं संशोधनैर्हरेत् । स्नेहवस्त्यावनायाते मात्र्यः स्नेहो विधीयते । गुडूच्येरण्डपूतीकमाक्षीकैर्यवरौहिषम् । शतावरीं बहुचरं काकनासां प्रशोन्मिताम् । यवमाषातसीकोलकुलत्थान् प्रसृतोन्मिताम् । चतुर्द्रोणेऽम्भसः पक्वा द्रोणशेषेण तेन च । दशैलैर्माहकं वैर्कीनीवैं पशोन्मितैः । अनुवासनमेतद्धि सर्वमारुतविकारहृत् ।" पूतीकः करञ्जः रौहिषं रोहिणीतृणं । काकनासा (काकाठोठी) प्रसृतम् प्रसृतम् । "मोढा सप्त व्यापदस्तु जायते वस्तिकर्मणः । दूषितान् वस्तुदायेन तांश्चिकित्सेत्तु सुश्रुतात् । वस्तुदायेन वस्तुचितनेत्रादिसामग्र्या । "नानाहारविहाराच्च परिहाराच्च कर्मणः स्नेहपानसमाः कार्या नात्र कार्या विचारणा ।"

वस्तिकर्माख्य पु वस्तिकर्मणा तत्प्रोक्तव्यापारेणाख्यः । अरिष्टश्चे शब्दर० ।

वस्तिमल न० क्षत० । मूत्रे हेमच० ।

वस्तु न० वस-तुन् । १द्रव्ये २पदार्थे त्रिका० ३सत्यपदार्थे च ।

वस्तुक न० वस्तु+स्वार्थे कन् । १वास्तुके शाकभेदे २श्वेतचित्रीशाके च स्त्री राजनि० ।

वस्त्य न० वस्तौ साधु यत् । गृहे अमरः ।

वस्त्र न० वस-ष्ट्रन् । परिधानाद्युपयुक्ते कार्पासादौ वसने । वस्त्रधारणगुणाः यथा "स्नातस्यानन्तरं सम्यग्वस्त्रेण तनुमार्जनम् । कान्तिप्रदं शरीरस्य कण्डूयादोषनाशनम् । कौशेयं चित्रवस्त्रञ्च रक्तवस्त्रं तथैव च । वातश्लेष्महरं तत्तु शीतकाले विधारयेत् ।" कौशेयं पट्टाम्बरं तसरवस्त्रञ्च । "मेध्यं सुशीतं पित्तघ्नं काषायं वस्त्रमुच्यते । तद्धारयेदुष्णकाले तच्चापि लघु शस्यते ।" काषायं (कोकटी) इति लोके । कषायरागरक्तं वा । "शुक्लन्तु शुभदं वस्त्रं शीतातपनिवारणम् । नचोष्णं नच वा शीतं तत्तु वर्षासु धारयेत् । यशस्यं काम्यमायुष्यं श्रीमदानन्दवर्द्धनम् । लक्ष्म्यं वशीकरं रूप्यं नवं निर्मलमम्बरम् ।" काम्यं कामोद्दीपकम् । "कदापि न जनैः सङ्गिर्धार्य्यं मलिनमम्बरम् । तत्तु कण्डूकरं ग्लान्यलक्ष्मीकरं परम् ।" अलक्ष्मीरशोभा दारिद्र्यं वा ।" भावप्र०

अस्य परिधानविधिर्यथा स्मृतः "विकच्छोऽनुत्तरीयस्य नग्नस्यावस्त्र एव च । श्रौतं स्मार्त्तं तथा कर्म न नग्नश्चिन्तयेदपि । विकच्छः परीधानाद् गलितकच्छः । तथा च "परीधानात्वहिः कच्छा निबद्धा स्मारुरी भवेत्" स्मृतिः "वामे पृष्ठे तथा नाभौ कच्छत्रयमुदाहृतम् । एभिः कच्छैः परीधत्ते यो विप्रः स शुचिः स्मृतः" । बौधायनः "नाभौ धृतस्य यद्वस्त्रमाच्छादयति जानुनी । अन्तरीयं प्रशस्तं तद्धिस्त्रसुभयोस्तयोः ।" प्रचेताः "दया नाभौ प्रयोजयेत्" स्मृतिः "न स्यात् कर्मणि कच्छकीति" । उत्तरीयधारणं चोपवीतवत् "यथा यज्ञोपवीतञ्च धार्य्यते च द्विजोत्तमैः । तथा सञ्चार्य्यते यत्नादुत्तराच्छादनं शुभम्" स्मृतेः । अत्र यथा द्विजोत्तमैः सव्यापसव्यत्वादिना उपवीतं धार्य्यते तथा उत्तराच्छादनमपि द्विजोत्तमैरिति प्रदर्शनमात्रम् प्रागुक्तस्मृतिवचनेन सर्वेषां द्विजत्वप्रतीतेः" पारस्करः "एकवेदाशो भवति तस्य उत्तरार्द्धेन प्रच्छादयतीति" आ० त० रघु० । "वस्त्रपरीधानवस्त्रादि "ब्रह्मानुराधवसुतिष्यविशाखहस्तचित्रोत्तराग्निपवनादितिरेवतीषु । जन्मर्क्षजीव बुधशुक्रदिनोत्सवादौ धार्य्यं नवं वसनमीश्वर देवतर्क्षे ।" ज्यो० त० । "स्त्रियं चाल्पधनं,